

Onderwerp Evaluatie Basis jeugdhulp 2023-2024
ter informatie

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	14 050	Bijlage(n)	-	Ons kenmerk	175452-2025
Datum	11-06-2025	Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte lezer,

In 2023 zijn we in de gemeente Groningen gestart met de Basis jeugdhulp (hierna te noemen BJH) bij WIJ Groningen, een grote stap in de transformatie van het jeugdhulp-landschap. Met trots presenteren wij u in deze brief de evaluatie 2023-2024 en voortgang van de BJH. We geven zoals afgesproken na twee jaar BJH een uitgebreidere doorkijk in wat er is bereikt voor gezinnen en kinderen, wat we daarvoor hebben gedaan en wat we hebben geleerd. Dit doen we aan de hand van de belangrijkste cijfers met een duiding vanuit de doelstellingen en uitgangspunten van de BJH, zoals geformuleerd in het implementatieplan “*De taak SAMEN.: basisjeugdhulp en ondersteuning bij WIJ Groningen*”¹. Het belang van goede en samenhangende ondersteuning aan de Groninger gezinnen en kinderen vormt daarbij steeds het belangrijkste perspectief. Tot slot komen we in deze brief terug op uw drie moties uit september 2022.

Hoewel het eenvoudig lijkt, is de ontwikkeling en evaluatie van de BJH complex. Om dit goed te kunnen duiden, is het belangrijk om de ontwikkeling BJH in een bredere context te plaatsen – zowel in de tijd als binnen het totale gemeentelijke, regionale en landelijke beleid. Wij beginnen deze brief daarom met een algemene beschouwing die de BJH in de context plaatst van de gehele jeugdhulp, zowel de huidige situatie als in relatie tot de toekomstige opgaven.

¹ <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Collegebrief/Implementatieplan-SAMEN-kaders-opdracht-en-financien-wensen-en-bedenkingen.pdf>

Volgvel 1

In totaal bestaat deze brief uit de volgende vijf paragrafen:

1. Algemene beschouwing
2. Terugblik
3. Financiën
4. Moties september 2022
5. Afsluitend

1. Algemene beschouwing

De BJH bij WIJ Groningen is vanaf 1 januari 2023 ingevoerd en de afgelopen jaren gefaseerd opgebouwd. Wij hebben in 2023 en 2024 grote stappen gezet in het laagdrempelig en zonder verwijzing beschikbaar maken van hulp en ondersteuning voor kinderen en gezinnen. Dat is een enorme uitdaging geweest voor alle betrokkenen. Wij zijn trots op wat er nu staat en door iedereen gerealiseerd is. Onze inwoners zijn tevreden over de ondersteuning vanuit BJH en de eerste resultaten doen voorzichtig vermoeden dat de ingezette ondersteuning effectiever is. Na het ‘go’ van uw raad in september 2022, heeft WIJ Groningen in zeer korte tijd een uitvoeringsorganisatie neergezet die vanaf 1 januari 2023 met deskundig en gemotiveerd personeel ondersteuning biedt aan kinderen en gezinnen die dat nodig hebben. Dat zijn grote prestaties.

De transformatie van de jeugdhulp in Groningen in het algemeen en daarmee ook de BJH, is verbouwen terwijl de winkel openblijft. Regionaal en landelijk lopen wij voorop met de ontwikkeling van de basis jeugdhulp: laagdrempelige jeugdhulp die aansluit bij het leven van kinderen en jeugdigen en zonder verwijzing in de buurt beschikbaar is. Samen met de gemeente Veendam zijn wij in 2021 als zgn. verkennergemeente aan de slag gegaan met de ontwikkeling van taakgerichte inkoop en organisatie van de jeugdhulp/ basisondersteuning. In verbinding met de gezinnen in hun context, school en het preventieve veld. Hiermee sluiten wij aan bij de grote landelijke opgaven uit de Hervormingsagenda (HVA)² en de adviezen van de Deskundigencommissie HVA die in januari 2025 zijn gepubliceerd. De deskundigencommissie is mede daarom in oktober 2024 in onze regio op bezoek geweest. Samen met WIJ Groningen ontvangen wij vragen uit het gehele land om onze ervaringen te delen.

De medewerkers van de BJH komen bij kinderen en gezinnen thuis, op school, in de buurt, in de leefwereld. Zij kunnen zonder de noodzaak van diagnose, label of indicatie gezinsgericht(er) en oplossingsgericht ondersteunen. Niet meer vanuit jeugdhulp ‘producten’, maar vanuit ‘doen wat nodig is’. Dit kan individuele ondersteuning aan kinderen en gezinnen zijn, maar ook inzet vanuit het eigen netwerk en/of een collectieve aanpak. In 2024 hebben wij een impactmeting uitgevoerd waarbij met gezinnen en kinderen gesproken is over hun ervaringen³. Hieruit blijkt dat de BJH werkt zoals bedoeld en overwegend als positief worden ervaren. Met name de persoonlijke, toegankelijke en praktische aanpak van de BJH wordt sterk gewaardeerd. Tegelijkertijd brengt verandering de nodige hobbels met zich mee. Gezinnen en kinderen, maar ook verwijzers en jeugdhulpaanbieders, moesten wennen aan de verandering. We hebben geleerd dat we moeten blijven kijken hoe we passende ondersteuning kunnen bieden. Indien dat nodig is, is het aanbod in de Open House beschikbaar. We blijven de BJH doorontwikkelen en verbeteren, ook na de implementatiefase.

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/06/20/hervormingsagenda-jeugd-2023-2028>

³ <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Rapport-van-narratieve-impactmeting-Basis-jeugdhulp.pdf>

Balans tussen ruimte voor professionals en beheersing van risico's

De BJH is een gezamenlijke ontwikkelopdracht en een gezamenlijke verantwoordelijkheid van WIJ Groningen en de gemeente. Een ontwikkelopdracht wil zeggen dat we aan de voorkant geen draaiboek of volledig uitgewerkt scenario hebben. “Ruimte voor de professionals” was een belangrijk uitgangspunt in 2022. De gewenste transformatie en cultuurverandering ontstaat niet alleen vanuit plannen en middelen, maar (vooral) ook vanuit deze ruimte in de praktijk van de ondersteuning aan de gezinnen. Daaromheen hebben we – zoals geadviseerd door BMC – een werkwijze ontwikkeld waarin we als gemeente en WIJ Groningen gezamenlijk de ontwikkelingen en de voortgang monitoren, leren en bijstellen waar nodig. Ten dienste van individuele gezinnen en kinderen en tegelijk ook ten behoeve van een houdbaar en toekomstbestendig jeugdhulplandschap als geheel. Daarnaast hebben we meer inzicht gekregen in de problematiek van onze jeugdigen en het zorglandschap. We zijn tevreden over de het partnerschap met WIJ Groningen en het monitoringsproces waar we gezamenlijk invulling aan geven.

Op dit moment staan wij voor de opgave om de BJH inhoudelijk verder te verbeteren: we willen nog sterker verbinden met de opgaven uit het brede sociale domein zoals wonen, werken, onderwijs, (jeugd)gezondheidszorg en de hardnekkige intergenerationale problematiek die daarbij een rol speelt. Tegelijk moeten we de nog altijd stijgende kosten van de gehele jeugdhulp daarbij beteugelen. Dat zijn grote en complexe opgaven.

2. Terugblik

Implementatieplan september 2022

In september 2022 heeft uw raad het implementatieplan “*De taak SAMEN.: basisjeugdhulp en ondersteuning bij WIJ Groningen*” vastgesteld. Daarin staat waarom en hoe we de BJH hebben ingericht. De implementatie van de BJH kende twee hoofdoelen. Het eerste hoofddoel is inhoudelijk: ‘gewoon’ en dichtbij de leefwereld is een belangrijk uitgangspunt voor de BJH. Gewoon eenvoudig, gewoon dichtbij en altijd veilig. Thuisnabij, laagdrempelig en met inzet van het eigen netwerk; denkend vanuit de oplossing in plaats vanuit diagnoses of jeugdhulpproducten. Regeldruk en onnodige administratie worden vermeden, voor zowel gezinnen als professionals. Gezinnen en kinderen hebben een duidelijk aanspreekpunt en professionals werken oplossingsgericht en vanuit de bedoeling.

Het tweede hoofddoel heeft betrekking op het veranderproces. De BJH krijgt vorm vanuit partnerschap tussen WIJ Groningen en de gemeente, waarbij we gezamenlijk leren en verbeteren. Om dit mogelijk te maken, hebben we gedurende de implementatiefase de 11 jeugdhulpproducten ook nog beschikbaar gehouden vanuit de Open House-inkoop door de RIGG.

Zorgvuldige implementatiefase en hybride inkoop situatie

Bij de invoering van de BJH werd gekozen voor een implementatiefase van twee jaar, om effecten goed in kaart te kunnen brengen en te kunnen leren van de ervaringen. Gedurende de implementatiefase bestond een hybride inkoop situatie waarbij ook de 11 jeugdhulpproducten vanuit de Open House inkoop bij de RIGG nog beschikbaar bleven, bijvoorbeeld om een lopend ondersteuningstraject te verlengen of om een warme overdracht van de jeugdhulpaanbieder naar de BJH mogelijk te maken. Het uitgangspunt was om vanaf 1 juli 2025 deze 11 jeugdhulpproducten op te zeggen bij de RIGG.

De ondersteuning die onder deze producten valt, zou vanaf dan alleen nog kunnen worden geboden binnen de BJH bij WIJ Groningen.

De ervaring leert ons dat het per 1 juli opzeggen van de 11 jeugdhulpproducten niet in het belang van onze gezinnen en kinderen is. Daarom hebben we gekozen voor een gedifferentieerde oplossing per jeugdhulpproduct⁴. Met ingang van 1 juli 2025 zeggen we vijf producten op. We voorzien vier producten van gemeente specifieke voorwaarden: deze producten kunnen nog worden ingezet wanneer een jeugdige (tijdelijk) buiten de gemeente Groningen woont, voor begeleiding bij verblijf, dagbesteding of dagbehandeling of wanneer met het onderwijs wordt samengewerkt. Twee producten laten we voorlopig ongewijzigd. Hiermee ronden we deze implementatiefase van de BJH formeel af.

Impactmeting: tevreden van gezinnen en kinderen

Uw raad is eind 2024 geïnformeerd over de resultaten van de impactmeting. De belangrijkste leeropbrengsten zijn het belang van matching van medewerker en gezin (de klik), doorleving van de doelstellingen van de BJH en versterking van gemeenschapsgerichte jeugdhulp. Met name de persoonlijke, toegankelijke en praktische aanpak van de BJH wordt sterk gewaardeerd. De persoonlijke relatie tussen medewerker en gezin – en daarmee de professionele nabijheid van BJH-medewerkers – is voor gezinnen en kinderen het meest belangrijk. Daarnaast ervaren deelnemers over het algemeen een positieve invloed van de ondersteuning op zowel het welzijn van kinderen als het gezinsleven. Deze zaken nemen we mee in de verdere doorontwikkeling.

Naast dit overwegend positieve beeld uit de impactmeting blijkt ook dat ouders het soms lastig vinden wat hun rechten en plichten zijn wanneer zij vinden dat de BJH niet (direct) passend is. De ‘koudwatervrees’ die vooraf soms bestaat richting de BJH verdwijnt vaak als de ondersteuning tot stand komt. Het belangrijkste aspect van de ondersteuning blijkt telkens de menselijke maat en het persoonlijk contact te zijn. Dit bepaalt nog meer dan organisatie, inkoop en indicatie het succes van en de tevredenheid over de BJH.

BJH in cijfers

In totaal zijn in 2023 en 2024 ongeveer 1.650 BHJ trajecten uitgevoerd. Op 1 januari 2025 waren daarvan 900 trajecten afgesloten en nog 750 actief. Van de 900 afgesloten trajecten weten we dat de gemiddelde duur 7 maanden was en dat de gemiddelde inzet 9 tot 10 uur per maand was. In 2022 maakten in totaal ruim 1.900 jeugdigen en gezinnen gebruik van bij de RIGG ingekochte 11 jeugdhulpproducten die vallen onder de BJH. Eind 2024 maakten nog ongeveer 500 jeugdigen en gezinnen daarvan gebruik. Het aantal PGB's gebaseerd op de jeugdhulpproducten die vallen onder de BJH is gedaald van 200 naar 130.

In 2022 maakten in totaal zo'n 300 jeugdigen gebruik van vormen van basisondersteuning bij Team050. Met Team050 hebben wij als gemeente een aparte overeenkomst (Team050 Op Maat, kortweg TOM). In geheel 2024 ging het nog om zo'n 90 jeugdigen. Aan het begin van 2025 maken nog ongeveer 50 jeugdigen gebruik van deze vorm van ondersteuning.

⁴ Via de dagmail op 16 april 2025 bent u hierover geïnformeerd: <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Nr-69-Mededeling-opzeggen-en-wijzigen-producten-BJH-Wethouder-Molema.pdf>

Demedicaliseren, indiceren en verantwoorden

In 2023 en 2024 heeft de BJH aan meer dan 1.650 gezinnen en kinderen snel, laagdrempelig, doelgericht en in de eigen leefwereld ondersteuning geboden. Vanwege de taakgerichte formulering en financiering van de opdracht aan WIJ Groningen, is de ondersteuning vanuit de BJH financieel en qua personele inzet op voorhand al beschikbaar. Inzet van ondersteuning is niet meer afhankelijk van indicaties, labels en strakke administratieve processen, die vaak benodigd zijn om te mogen declareren. Hierdoor kan de focus van de ondersteuning direct op de oplossing gericht worden.

"Wij waren enorm verrast hoe snel alles op gang kwam. Binnen zes weken zaten ze bij ons thuis aan tafel. Niks geen wachtlijsten en dat het gewoon thuis kon voelde met name voor onze dochter als heel fijn en veilig."

Voorbeeldverhaal inwoner uit de impactmeting

"Onze dochter had hulp nodig bij het reguleren van haar emoties. De hulpverlening kwam snel en was een schot in de roos. Dochter leerde emoties te herkennen en ermee om te gaan en ouders leerden een gezamenlijke aanpak zodat ze weer op één lijn zaten. De rust keerde terug in het gezin. We zijn hier heel dankbaar voor."

Voorbeeldverhaal inwoner uit de impactmeting

Flexibiliteit inzet

Ondersteuning aan gezinnen en kinderen laat zich in veel situaties niet op voorhand plannen in afspraken in agenda's. Flexibel opschalen en afschalen is makkelijker vanuit de taakgerichte opdracht aan WIJ Groningen, bijvoorbeeld door extra of juist minder inzet als de situatie daarom vraagt. Ook het 'meevragen' van een collega met specifieke kennis of ervaring is relatief eenvoudig geworden. Onder andere uit de impactmeting blijkt dat gezinnen én medewerkers van de BJH deze flexibiliteit waarderen.

"Doordat er geen druk vanuit productie of urenverantwoording bij Basis Jeugdhulp is, kon ik de tijd nemen om te wachten totdat moeder toe was aan een tweede gesprek. Rekening houdend met wat het gezin allemaal heeft meegemaakt, gunde ik moeder de tijd die zij nodig had."

Voorbeeldverhaal medewerker uit de impactmeting

Samenwerking met onderwijs en jeugdgezondheidszorg

De BJH is een samenwerking aangegaan met het onderwijs door medewerkers toe te voegen aan bestaande kind- en VO-WIJ teams op de scholen. Daardoor zijn kortdurende en snel inzetbare trajecten ook daar snel en laagdrempelig beschikbaar. Richting de toekomst is het van belang om de zelfredzaamheid van scholen en leerkrachten/docenten verder te versterken. Ook is verdere ontwikkeling mogelijk door versterking van de brede leefwereld vanuit bijvoorbeeld de samenwerking met leerplicht, de jeugdgezondheidszorg (van de GGD) en de inzet van collectief groepsgericht aanbod.

Cultuurverandering bij verwijzers en jeugdhulpaanbieders

Er wordt vanuit de gemeente en WIJ Groningen veel energie besteed aan het actief organiseren van de transformatie en cultuurverandering in het jeugdhulplandschap. We hebben de BJH geïntroduceerd bij de huisartsen en afspraken gemaakt over de verwijzroute. We hebben met drie Gecertificeerde Instellingen specifieke afspraken

gemaakt over hun verwijroutes. En we stimuleren de bewustwording over de verandering van werkwijze. Transformeren en cultuurverandering vraagt tijd. Verwijzers, inwoners en jeugdzorgaanbieders moeten wennen aan de transformatie. Ondanks de energie die vanuit de gemeente en WIJ Groningen in de transformatie is gestoken, zeggen we dat niet alle ondersteuningsaanvragen in 2023 en 2024 bij BJH zijn terecht gekomen. Verwijzers, inwoners en zorgaanbieders moesten wennen aan BJH, moesten oude werkwijzen loslaten en ervaren dat soms als best lastig.

Passende ondersteuning

De meeste gezinnen ervaren de snelle en doelgerichte ondersteuning vanuit de BJH als positief. Er zijn relatief weinig formele klachten en bezwaren. Daar waar vragen en ook weerstand was, hebben vooral de casemanagers uit de toegang van WIJ Groningen extra tijd geïnvesteerd met als resultaat dat de meeste gezinnen tevreden zijn met de geboden oplossing.

We hebben ervaren dat verschillen in interpretatie, met soms een weerstand vooraf richting de BJH, regelmatig oplossen als het persoonlijk contact eenmaal is gelegd en het vertrouwen is opgebouwd. Dat kost tijd. Om deze reden zijn bestaande indicaties dan ook niet tussentijds opengebroken. Soms zijn indicaties tijdelijk verlengd om bijvoorbeeld een warme overdracht mogelijk te maken.

Wij hebben begrip voor de bezwaren van ouders en verwijzers. Het is lastig en soms pijnlijk wanneer je van hulpverlener verandert. Verwijzers zijn gewend aan bestaande verwijroutes en moeten nu een andere route lopen. Zeker omdat de jeugdhulp voorheen in de regio op dezelfde manier georganiseerd was en ze nu in onze gemeente een andere route moeten volgen. Van onze kant doen we er zoveel mogelijk aan om de overgang zo soepel mogelijk te laten verlopen. Waarbij we echter ook moeten accepteren dat veranderen tijd kost en niet altijd gemakkelijk is. We houden het advies van uit het KPMG-rapport voor ogen, waarin gesteld wordt: *“Wijzigingen in het jeugdstelsel hebben tijd nodig voordat de effecten ervan zichtbaar zijn. Belangrijk is een gezamenlijke visie te hebben waaraan de gemeente durft vast te houden.”*

"We hadden coaching van een autismecoach aan huis. Zij kwam wekelijks en ging mee naar school om mijn verhaal te ondersteunen en uit te leggen wat onze zoon nodig had. Eind 2022 bleek dat deze basis jeugdhulp alleen nog gedaan werd door het basisteam [i.e. BJH]. In eerste instantie was ik niet blij met deze wijziging. Uiteindelijk kwamen er twee coaches kennis maken en had ik meteen een goed gevoel."

Voorbeeldverhaal inwoner uit de impactmeting

Rechtsbescherming

Het jeugdhulplandschap is uitgebreid en complex. Door de invoering van de BJH is dit tijdelijk extra zichtbaar en voelbaar. Met de BJH zijn we van 11 jeugdhulpproducten naar één taak en van meer dan 100 aanbieders naar één aanbieder gegaan. Dat betekent voor de meeste gezinnen een stap in de gewenste vereenvoudiging van het jeugdhulp-aanbod. In een aantal gevallen leidt het er echter toe dat gezinnen niet direct op de plek terecht komen die ze willen (houden) en soms niet weten niet welke mogelijkheden en rechten ze daarbij precies hebben. We vinden dit een belangrijk onderwerp en hebben en houden hier oog voor. Wij hebben de volgende maatregelen genomen om de rechtszekerheid van onze inwoners te waarborgen:

- De toegangsmedewerkers van WIJ Groningen zijn geïnstrueerd.
- Wij hebben BJH opgenomen in de Verordening jeugdhulp, waarmee BJH juridisch geborgd is als algemene voorziening.
- Sinds kort heeft WIJ Groningen een kennisgroep die op casusniveau wekelijks de nieuwe casussen bespreekt die niet direct volledig lijken te passen binnen de afspraken rondom de BJH. Per casus wordt een zo passende mogelijke oplossing getroffen.
- Er is onafhankelijke cliëntondersteuning beschikbaar.
- We hebben een folder voor inwoners gemaakt en verspreid waarin de werkwijze van BJH en ook de rechtsbescherming zijn opgenomen.

Zoals eerder opgemerkt hebben ook andere aanbieders, wettelijke verwijzers en andere betrokkenen een belangrijke rol in de communicatie over de BJH naar ouders en kinderen. We merken dat steeds meer aanbieders en verwijzers stappen zetten in de cultuurverandering. Ook omdat in bijvoorbeeld Veendam en Oldambt vergelijkbare ontwikkelingen plaatsvinden.

Personeel

In 2023 is bewust gestart met een stedelijk werkend team BJH. Geleidelijk worden de medewerkers gepositioneerd in de brede en integrale wijkteams van WIJ Groningen. Het tijdig kunnen aanstellen van voldoende opgeleid en ervaren personeel werd voor de start van de BJH in 2023 benoemd als risicofactor, mede gezien de krappe arbeidsmarkt, en door u benadrukt in motie nr. 05: Behoud expertise in SAMEN. Het is vanaf 2023 gelukt om een team beschikbaar te hebben dat past bij de actuele caseload van de BJH en de ondersteuningsvragen van gezinnen en kinderen. Het team BJH is opgebouwd naar 112 fte op 31 december 2024. Dit team is divers samengesteld wat betreft leeftijd, expertise, ervaring culturele achtergrond e.d. Het team BJH bestaat uit mbo-opgeleide gezinscoaches, hbo-geschoolde gezinsondersteuners en gedragswetenschappers (hbo+/universitaire psychologen en orthopedagogen). De medewerkers van de BJH worden tevens ingezet binnen het onderwijs. Daarnaast vormt een aantal medewerkers BJH met specifieke kennis en ervaring het team complexe scheidingen.

3. Financiën

Voorinvestering en transitiekosten

In september 2022 stelde uw raad voor de periode 2022 – 2024 een incidenteel budget voor transitie- en voorinvesteringskosten beschikbaar van in totaal 4,6 miljoen euro. Van dit budget was 4,0 miljoen euro beschikbaar voor WIJ Groningen en 600 duizend euro voor de gemeente.

Het beschikbare bedrag voor WIJ Groningen is volledig ingezet. Het bedrag is met name voor personeel ingezet om op 1 januari 2023 operationeel te kunnen zijn. Om de goede overgang van de zorg voor jeugdigen van de jeugdhulpaanbieders naar de BJH voor te bereiden en te waarborgen moest WIJ Groningen meer personeelskosten maken dan waar vanuit het reguliere zorgbudget dekking voor was. Ook het ‘onboarding-programma’ dat personeel moet doorlopen voordat ze in de praktijk ingezet kunnen worden alsmede een zekere buffer om pieken en diversiteit in hulpvragen te kunnen oppakken, heeft in de eerste jaren extra budget gevraagd. Daarnaast was het conform afspraken nodig om te investeren in een structurele versterking en verbetering van de ondersteunende staf van WIJ Groningen.

De gemeente heeft voor programma- en contractmanagement en incidentele huisvestingskosten 506 duizend euro aan kosten gemaakt. Van het beschikbare budget is 94 duizend euro niet ingezet.

Kosten BJH 2023 en 2024

De kosten BJH (subsidie BJH WIJ Groningen, huisvestings- en ICT kosten) hebben we in 2023 en 2024 bepaald op basis van een zo goed mogelijke schatting van het aandeel BJH en het aandeel RIGG-productie. Hierbij rekening houdend met de lopende en aflopende indicaties en de verwachte instroom. Op basis van deze schatting heeft WIJ Groningen haar begroting opgebouwd en medewerkers aangenomen. In de onderstaande tabel zijn de begroting- en de realisatiecijfers 2023 en 2024 voor de taak BJH opgenomen.

Kosten Basisjeugdhulp	2023	2024
Begroting	€ 4.673.000	€ 10.853.000
Realisatie	€ 4.530.000	€ 9.720.000
Verschil	€ 143.000	€ 1.133.000

In 2023 bedragen de totale kosten van de taak BJH 4,5 miljoen euro, in 2024 9,7 miljoen euro. Het bedrag van 2023 is lager dan van 2024 omdat zowel het aantal producten als verwijzers in 2023 minder was dan in 2024.

In 2023 is niet het volledige bedrag van 4,7 miljoen euro ingezet, het voordeel van 143 duizend euro betreft lagere huisvestingslasten.

Over 2024 bedraagt het verschil afgerond 1,1 miljoen euro. Omdat de instroom lager was dan verwacht, is de subsidie ruim 1,0 miljoen euro lager vastgesteld. Het resterende verschil betreft lagere huisvestingskosten.

BJH kosten in totaal perspectief

De afgelopen twee jaren zijn de totale jeugdzorgkosten van onze gemeente toegenomen van 75,4 miljoen euro in 2022 naar 97 miljoen euro in 2024, een stijging van 29%. We zien een beperkte groei van het aantal kinderen dat gebruikt maakt van jeugdzorg. De kosten zijn vooral toegenomen door een stijging van de declaratiewaarde per kind o.a. door de jaarlijkse indexering, door nieuwe tariefstelling van bijvoorbeeld jeugdbescherming en kleinschalige woonvoorzieningen en door toenemende complexiteit van de omgeving waarin kinderen opgroeien.

De stijging in kosten ligt in lijn met het beeld dat het onderzoeksbureau Improven in haar rapport “Uitgavenonderzoek jeugdzorg 2023 & 2024” schetst. De uitkomsten van dit onderzoek zijn door de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd meegenomen in haar advies. Op basis daarvan heeft de Deskundigencommissie een compensatie voorgesteld voor de tekorten over de periode 2023/2024 en structureel extra budget vanaf 2025.

Als gevolg van de inzet van BJH zijn de zorgkosten via de RIGG (inkoop jeugdhulp Open House) ten opzichte van 2022 gedaald. Deze daling is minder sterk dan vooraf verwacht. Bij de invoering van de BJH was de verwachting dat alle nieuwe ondersteuningsvragen op het gebied van individuele- en gezinsbegeleiding door de BJH geboden zouden kunnen worden. De praktijk bleek weerbarstiger. Verwijzers, zorgaanbieders en inwoners hebben tijd nodig om de transformatie te maken. Daarnaast werd ook duidelijk dat het voor een deel van de ondersteuningsvragen niet passend is om deze

over te hevelen naar de BJH, bijvoorbeeld omdat dit wordt geboden in combinatie met verblijf, onderwijs of dagbesteding. Ook speelt het woonplaatsbeginsel een rol; het is niet logisch om BJH te bieden bij jeugdigen die buiten onze gemeente verblijven. De kosten die niet via de BJH maar via de RIGG gaan, zijn vooral begeleidingskosten gecombineerd met dagbesteding/dagbehandeling en verblijf, gericht op behoud en/of toeleiding naar onderwijsdeelname en ondersteuning bij complexe echtscheidingen.

Omdat het aantal ondersteuningsvragen BJH in 2023 en 2024 lager was dan verwacht, had WIJ BJH minder personele capaciteit nodig dan vooraf voorzien. WIJ Groningen heeft hierop geanticipeerd door terughoudend te zijn met het aannemen van personeel. In 2024 is in overleg met de gemeente overcapaciteit BJH ingezet voor preventie, extra OJG en de netwerkgerichte aanpak, passend bij BJH. Daarnaast is in 2024 de subsidie 1 miljoen euro lager vastgesteld dan vooraf verleend. Ondanks de genomen maatregelen is zowel in 2023 als in 2024 een nadeel van ca. 1 miljoen euro ontstaan op de taak BJH.

Naast bovenstaande hebben diverse externe factoren invloed op de hoogte van de totale kosten producten BJH. De gemiddelde kosten per jeugdigen zijn toegenomen, het aantal jeugdigen met kosten van meer dan 100 duizend euro per jaar stijgt en niet gecontracteerde zorg neemt toe. De stijging komt naast een stijging van de tarieven o.a. door een toename in de complexiteit van de omgeving waarin kinderen opgroeien, een toename van veiligheidsvraagstukken en een toename van onderwijs gerelateerde zorg. Als gevolg hiervan zijn de kosten van BJH-segment (RIGG en subsidie BJH WIJ Groningen) toegenomen ten opzichte van 2022. Deze groei zien we niet alleen in het BJH-segment, maar ook bij dagbesteding/dagbehandeling, crisis en jeugdbescherming.

Van de trajecten die de afgelopen twee jaren zijn afgesloten was de gemiddelde duur 7 maanden en de gemiddelde inzet 9 tot 10 uur per maand. Het is nu nog te vroeg om hier financiële conclusies uit te trekken. De BJH biedt aan kinderen laagdrempelig, snel en dichtbij ondersteuning, waarbij het gezin en het netwerk betrokken wordt. We geloven erin dat deze werkwijze, samen met het verder collectivieren van ondersteuning zich in de komende jaren zal vertalen naar lagere kosten. We zullen dit blijven monitoren, waarbij we rekening moeten houden met een steeds veranderende omgeving en het feit dat jeugdzorgkosten mede afhankelijk zijn van ontwikkelingen op de andere leefgebieden.

4. Moties september 2022

Bij de behandeling van het implementatieplan BHJ, de kaders van de opdracht en de financiën in september 2022, heeft uw raad drie moties aangenomen.

Motie nr. 10: Neem de raad mee in SAMEN.

Naar aanleiding van deze motie spraken wij met uw raad af dat wij u gedurende de implementatiefase elk kwartaal te informeren over de voortgang van de BJH. Met onze brief van 6 juni 2023 informeerden we u over de set basisgegevens en planning hiervoor⁵. Dat is meestal door middel van een beeldvormende sessie gebeurd. Naast de inhoudelijke en organisatorische ontwikkeling van de BJH is daarbij ook gesproken over

⁵ <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Collegebrief/Basis-jeugdhulp-en-Hervormingsagenda-Jeugd.pdf>

de samenhang met (landelijke) context, bijvoorbeeld van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming en de opgaven vanuit de landelijke Hervormingsagenda Jeugd.

Motie nr. 05: Behoud expertise in SAMEN.

Samengevat sprak uw raad in deze motie uit het van belang te vinden om bestaande expertise van jeugdhulpaanbieders te borgen binnen SAMEN., voor zover dat past binnen de werkwijze, doelstellingen en visie van WIJ/SAMEN. In deze brief zijn we inhoudelijk nader ingegaan op dit onderwerp en de wijze waarop de expertise is opgebouwd binnen de BJH. Met het beëindigen van de implementatiefase vanaf 1 juli 2025 hebben we samen met de RIGG in april/mei van dit jaar ook onderzoek gedaan naar de impact van de BJH op het gehele regionale jeugdhulplandschap. De samenvattende constatering daarvan is dat de BJH als zodanig niet heeft geleid tot een grote impact op de andere “oude” jeugdhulpaanbieders.

Motie nr. 06: Voor een menselijke maat

Naar aanleiding van deze motie hebben wij Berenschot opdracht gegeven om de bestaande governance structuur in kaart te brengen en te onderzoeken of deze met de uitbreiding van het takenpakket van WIJ Groningen (naar aanleiding van de BJH) voldoende toekomstbestendig is. Met onze brief van 14 februari 2024 hebben we u hierover geïnformeerd⁶. De overkoepelende conclusie was dat “het onderzoek geen aanleiding geeft tot wijzigingen van de huidige governance en het vraagt ook niet om een andere beheersvorm.”

5. Afsluitend

Met de invoering van de Basis jeugdhulp hebben we een grote stap gezet in de transformatie van het jeugdhulplandschap. Daar zijn we trots op. Dat de BJH met regelmaat als inspirerend voorbeeld wordt benoemd, is veelzeggend voor de verandering die we in de gemeente Groningen al hebben bereikt. Landelijk, regionaal en lokaal werken we verder aan de transformatie, zoals met de aanvullende hulp en de hoogspecialistische jeugdhulp. Het aanbod van de BJH maakt integraal onderdeel uit van dit zorglandschap.

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

locoburgemeester,
Mirjam Wijnja

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

⁶ <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Onderzoek-governance-WIJ-Groningen-rb.pdf>